

Zitting 1980–1981

16 752

Reorganisatie van de bescherming van de bevolking

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 24 april 1981

INLEIDING

Gevolg gevend aan mijn toezegging, gedaan naar aanleiding van de motie-Stoffelen tijdens de uitgebreide commissievergadering van de vaste Commissie voor de Civiele Verdediging op 13 oktober 1980, doe ik u hierbij een nadere uiteenzetting toekomen over het beleid dat ik mij voorstel te voeren met betrekking tot de reorganisatie van de bescherming van de bevolking. Deze nadere uiteenzetting dient te worden gezien tegen de achtergrond van mijn brief aan u van 14 mei 1980, 15 817, nr. 5, en de uitgebreide gedachtenwisseling die ik daarover met de vaste Commissie voor de Civiele Verdediging heb mogen hebben.

Met voldoening heb ik geconstateerd, dat de hoofdlijnen van het door mij voorgestane beleid bij die gelegenheid in ruime meerderheid door de Kamer zijn aanvaard. Met name stel ik vast, dat de Kamer zich achter de opvatting van de Regering heeft geschaard, dat met de nieuwe opzet een alleszins redelijke en aanvaardbare basis wordt geboden ten einde ook in buitengewone omstandigheden de gevolgen van rampen en grootschalige ongevallen te beperken en de bevolking zo veel als mogelijk is hulp te bieden.

Vanuit haar eigen verantwoordelijkheid heeft de Kamer echter – ik verwijs daarbij naar de aanvaarde moties – een aantal knelpunten aan mij voorgelegd, die een nadere uiteenzetting wenselijk en noodzakelijk maken.

Een nadere uiteenzetting in de eerste plaats, omdat het hier gaat om een ingrijpende reorganisatie waarbij in hoge mate de belangen van het tot dusver bij de noodwachtorganisatie werkzame personeel zijn betrokken. Daarbij komt – ik ben mij daarvan bewust –, dat het reorganisatieproces zich in een betrekkelijk korte periode zal moeten voltrekken. Dit vergt veel van al diegenen die daarin een taak hebben, te meer nu het ook noodzakelijk is de huidige organisatie bescherming bevolking vooralsnog inzetbaar te houden. In de tweede plaats is een nadere uiteenzetting nodig, omdat de nieuwe opzet gekenmerkt wordt door het feit dat, deels particuliere, organisaties van onderling verschillende aard, omvang en structuur met elkaar in buitengewone omstandigheden in geïntegreerd en gecoördineerd verband moeten samenwerken. Dat brengt uiteraard – verscheidene leden van de vaste commissie

hebben daaraan dan ook uitvoerige beschouwingen gewijd – problemen van bestuurlijke en organisatorische aard met zich mee. In de derde plaats wijs ik erop, dat in de nieuwe opzet in meer dan belangrijke mate dan thans het geval is, een beroep zal worden gedaan op vrijwilligers. Ten slotte mag niet onvermeld blijven, dat deze reorganisatie moet worden beschouwd tegen de achtergrond van de bijzonder moeilijke financiële situatie waarvoor de rijksoverheid zich thans, en in de komende kabinetsperiode, gesteld ziet.

De gedachtenwisseling met de vaste Commissie voor de Civiele Verdediging heeft tot gevolg gehad, dat in de afgelopen periode een nadere bezinning heeft plaatsgevonden op de in mijn brief van 14 mei 1980 neergelegde beleidsvoornemens. Het verder werken aan de reorganisatie heeft zich dan ook primair gericht op het zo veel mogelijk wegnemen van de door de Kamer gesignaleerde knelpunten. Daarbij merk ik op, dat zulks in nauw en vruchtbaar overleg is gebeurd met de ambtelijke vertegenwoordigers van mijn betrokken ambtgenoten en ook met de vertegenwoordigers van het Rode Kruis. Tevens is er over het ontwerp van deze brief overleg geweest met de vakorganisaties en met andere belanghebbenden die nauw bij de reorganisatie van de bescherming van de bevolking zijn betrokken, zoals de Commissarissen der Koningin, de Kringraadvoorzitters en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en met een speciaal met het oog op de reorganisatie door mij ingesteld overlegorgaan.

In de hierna volgende paragrafen van deze brief en de daarbij gevoegde bijlagen is het resultaat van die nadere uitwerking neergelegd. De paragrafen hebben betrekking op de volgende onderwerpen:

- § 1. *De algemene opzet van de rampenbestrijding.*
- § 2. *Gezag en beheer over de verschillende diensten en organisaties.*
- § 3. *Afzonderlijke onderwerpen, van belang voor de nieuwe opzet.*
- § 4. *De gevolgen voor het noodwachtpersoneel.*
- § 5. *Overgang van onroerend goed, materieel en saldi.*
- § 6. *De gevolgen voor de wetgeving.*
- § 7. *Financiële aspecten.*
- § 8. *Planning van de te treffen maatregelen.*

§ 1. De algemene opzet van de rampenbestrijding

Voor een goed begrip van de algemene opzet van de rampenbestrijding, zoals die voor buitengewone omstandigheden gekozen is, lijkt het nuttig de structuur die in normale omstandigheden geldt, in het kort te schetsen. Zoals bekend, vormt de brandweer de kern van de organisatie. Zij is in beginsel belast met het bestrijden van rampen en het verlenen van hulp bij grootschalige ongevallen. Daarnaast vervult een groot aantal andere diensten en organisaties belangrijke en voorwaardenscheppende taken. Ik noem in de eerste plaats de politie, daarnaast de gemeentelijke c.q. districtsgeneeskundige en gezondheidsdiensten (de toekomstige basisgezondheidsdiensten) en het Rode Kruis, alsmede andere gemeentelijke, provinciale en rijksdiensten die in voorkomend geval ondersteunend kunnen optreden. In geval van een ramp is de brandweer belast met de operationele leiding, dat wil zeggen met het geven van leiding aan het totaal van de rampbestrijding, in het bijzonder met de coördinatie tussen de verschillende op de plaats van de ramp optredende diensten. Het behoeft geen betoog, dat de eigen verantwoordelijkheid van die diensten daarbij onverlet blijft. De verantwoordelijkheid voor de daadwerkelijke bestrijding van de ramp berust bij de burgemeester. Deze zal zich laten bijstaan door een staf deskundigen met het oog op door hem te nemen beleidsbeslissingen (rampenstaf). De leiding van de brandweer zal zich laten bijstaan door een in het concrete geval te formeren operationele, uitvoerende staf, waarin ook vertegenwoordigers van andere bij de rampbestrijding betrokken diensten en organisaties zullen zijn opgenomen. Het brandweerpotentieel en het bij andere diensten en organisaties beschikbare potentieel zullen in het algemeen voldoende zijn. Op grond van de bestaande en voorziene wettelijke mogelijkheden zal de door de Commissaris der Koningin te coördineren bijstandsverlening op daartoe gedaan verzoek door de burgemeester, indien noodzakelijk, uitkomst kunnen bieden.

Nu de regionalisatie van de brandweer vrijwel voltooid is en door de indiening bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal van ontwerp I van een nieuwe Brandweerwet, naar ik verwacht, spoedig een eigen wettelijke grondslag zal krijgen, betekent dit voor de hierboven kort weergegeven structuur dat de brandweerregio het *technisch* draagvlak bij uitstek zal zijn voor de daadwerkelijke uitvoering van de rampenbestrijding.

In overeenstemming met de in mijn brief van 14 mei 1980 neergelegde uitgangspunten is deze structuur in beginsel ook bruikbaar in buitengewone omstandigheden. Daardoor wordt een doelmatiger basis gelegd voor de rampenbestrijding in die omstandigheden dan in de huidige opzet het geval kan zijn. Op die manier kan immers geprofiteerd worden van de ervaring, die in vreedstijd is opgedaan bij het bestrijden van rampen en grootschalige ongevallen. Op een aantal punten zijn echter aanvullende voorzieningen nodig. Het is immers te verwachten, dat in buitengewone omstandigheden rampen en ongevallen naar aard en omvang in sterke mate zullen verschillen van die welke zich in vreedstijd zullen kunnen voordoen. Rekening moet bij voorbeeld worden gehouden met een aantal rampsituaties tegelijk of in een beperkt gebied alsmede met een groot aantal slachtoffers.

In de eerste plaats leidt dit ertoe, dat het beschikbare potentieel in de regio wordt uitgebreid met vrijwilligers van brandweer en van het Rode Kruis. De aldus verkregen extra capaciteit dient zo te worden ingezet dat daarvan een zo optimaal mogelijk resultaat kan worden verwacht. In paragraaf 3, onder 3.1 kom ik daar, voor zover het de daarvoor benodigde voorzieningen betreft, nader op terug.

Gelet op de te verwachten spreiding en omvang van rampen zal het bovendien noodzakelijk zijn te beschikken over extra potentieel, dat in beginsel landelijk inzetbaar is. Die extra capaciteit kan worden gevonden door de inzet van het Korps Mobiele Colonnies dat, gespreid over het land opgesteld, door zijn zelfstandigheid en grote mobiliteit landelijk inzetbaar is. Voorts zullen ook de goed-geoutilleerde hulpverleningsdiensten die mede onder invloed van het Besluit Bedrijfszelfbescherming in een groot aantal bedrijven

zijn opgericht, in buitengewone omstandigheden een ondersteunende rol kunnen spelen. In die omstandigheden komen ook aan de toekomstige basisgezondheidsdiensten belangrijke taken toe. Over de nadere uitwerking daarvan, met name over hun inbreng in de geneeskundige organisatie van de rampenbestrijding, zal nog nader overleg plaatsvinden met mijn ambtgenoot van Volksgezondheid en Milieuhygiëne.

In de tweede plaats dwingt het feit, dat in buitengewone omstandigheden in een betrekkelijk klein gebied een groot aantal rampen zich tegelijk kan voordoen, ertoe de vredes stafstructuur aan te vullen en reeds te voren te voorzien in de instelling van zogeheten sectorcommando's. Dit zijn uitvoerende staven, die dicht bij het rampterrein opereren, en – uiteraard onder de operationele leiding van de brandweercommandant – belast zijn met het geven van leiding aan de op de plaats van de ramp optredende diensten en organisaties. Een dergelijke opzet heeft tot gevolg dat de coördinatie op het rampterrein, waar het gaat om een adequaat functioneren van verschillende diensten en organisaties, gewaarborgd is. Een uitgewerkte opzet van dergelijke commando's is thans beschikbaar.

In het verlengde tenslotte van het bovenstaande ligt de constatering, dat er in buitengewone omstandigheden een grote behoefte zal blijken te zijn aan coördinatie tussen de verschillende diensten en aan afstemming van de rampbestrijdingsorganisatie op die overheidsactiviteiten die daarmee nauw verband houden. Ik noem in dit verband de ziekenhuisorganisatie in buitengewone omstandigheden en de militaire geneeskundige organisatie. Ook in de uitgebreide commissievergadering is voor dat aspect van de reorganisatie van verschillende kanten mijn aandacht gevraagd. Om aan deze behoefte te voldoen is een stafstructuur op de verschillende niveaus ontworpen die enerzijds de coördinatie waarborgt – o.a. door het opnemen van vertegenwoordigers van het Rode Kruis – en anderzijds is afgestemd op met name de structuren, die mijn ambtgenoten van Volksgezondheid en Milieuhygiëne en van Defensie voor die activiteiten die onder hun verantwoordelijkheid worden uitgevoerd, hebben vastgesteld.

In bijlage A bij deze brief is deze stafstructuur zichtbaar gemaakt, waarbij tevens in hoofdlijnen is aangegeven, welke taken deze staven vervullen en hoe zij zijn samengesteld. Om de bruikbaarheid van die structuur te vergroten, is bij de gedetailleerde uitwerking daarvan aangesloten op de onderverdeling, zoals die in de militaire organisatie gebruikelijk is.

§ 2. Het gezag en het beheer over de verschillende bij de rampbestrijding betrokken diensten en organisaties

2.1. Gezag

Ingevolge het ontwerp van een Rampenwet dat, naar ik verwacht, nog in deze kabinetsperiode bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal kan worden ingediend, is het gezag over de bij de rampenbestrijding optredende diensten en organisaties in handen gelegd van de burgemeester. Hij is het die het opperbevel heeft in geval van een ramp. Met deze term wordt aangeduid, dat de burgemeester enerzijds politiek verantwoordelijk is voor de wijze waarop de gecoördineerde rampbestrijding is aangepakt, anderzijds het bestuursorgaan is, naar wiens aanwijzingen allen die aan de bestrijding deelnemen – derhalve ook particuliere organisaties en militairen – uiteindelijk behoren te handelen. Ook in buitengewone omstandigheden zal dit bestuurlijk uitgangspunt gehanteerd worden en zal de eigen verantwoordelijkheid van de burgemeester tot zijn recht komen. Dit neemt niet weg, dat er aanleiding is te overwegen juist onder die omstandigheden hogere bestuursorganen bevoegdheden toe te kennen met het oog op de rampbestrijding. Reeds in vreedstijd komen aan de Commissaris der Koningin en aan de Minister van Binnenlandse Zaken ingevolge het ontwerp van een Rampenwet bevoegdheden toe. Volgens dat ontwerp kan de Commissaris der Koningin de burgemeesters de nodige aanwijzingen geven over het

door hen inzake de rampbestrijding te voeren beleid, indien een of meer gemeenten getroffen worden of dreigen te worden door een ramp van meer dan plaatselijke betekenis. Tevens vervult hij een centrale rol in de bijstandsverlening door provinciale of rijksdiensten en in de militaire bijstandsverlening. Indien het algemeen belang zulks dringend eist, kan de Minister van Binnenlandse Zaken de Commissarissen der Koningin de nodige aanwijzingen geven over het door hen inzake de rampbestrijding te voeren beleid.

Zullen deze zorgvuldig afgewogen en zo veel mogelijk met de gemeentelijke autonomie rekening houdende aanwijzingsbevoegdheden in vrede tijd voldoende zijn, in buitengewone omstandigheden zijn verder gaande bevoegdheden noodzakelijk. Met behoud van het uitgangspunt, dat de burgemeester het opperbevel heeft en dat derhalve onder diens verantwoordelijkheid de brandweer de operationele leiding heeft bij de rampbestrijding, zal de Commissaris der Koningin, indien dit naar zijn oordeel noodzakelijk is, de burgemeesters alle aanwijzingen kunnen geven met betrekking tot de gehele rampenbestrijding. Voor de uitvoering van de door de Commissaris der Koningin te geven aanwijzingen blijven de burgemeesters ten volle verantwoordelijk. In deze opzet kan met name de grootschalige rampbestrijding die zich uitstrekt over meerdere regio's binnen de provincie, gecoördineerd worden aangepakt.

In de ontworpen structuur voor buitengewone omstandigheden zijn aan de Minister van Binnenlandse Zaken twee bevoegdheden toegekend. In de eerste plaats kan hij ook dan de uitoefening van bevoegdheden die de Commissaris der Koningin in die omstandigheden heeft, beslissend beïnvloeden. Dit betekent onder meer, dat hij de Commissaris ook kan opdragen bepaalde aanwijzingen aan de burgemeesters te geven. In de tweede plaats kan de Minister in het uiterste geval, indien het algemeen belang zulks dringend eist, voorzien in de uitoefening van de bevoegdheden van de Commissaris der Koningin of van de burgemeester door die uitoefening geheel of ten dele aan zich trekken dan wel daarmee geheel of ten dele een andere autoriteit te belasten.

De Regering is van oordeel, dat de mogelijkheid tot het hanteren van dergelijke zeer ingrijpende bevoegdheden eerst dient te worden geopend, nadat bij koninklijk besluit op voordracht van de Minister-President de desbetreffende wettelijke bepalingen in werking zijn gesteld. Door een dergelijk besluit zal een uitzonderingstoestand worden geschapen in de zin van artikel 5.2.6 van de nieuwe Grondwet. Wellicht ten overvloede wijs ik er daarbij op dat, indien op grond van de Oorlogswet voor Nederland een bijzondere rechtstoestand zou zijn ingetreden het dan optredende militair gezag de mogelijkheid heeft de uitoefening van bevoegdheden door burgerlijke bestuursorganen ter zake van de rampbestrijding alleen dan beslissend te beïnvloeden voor zover zulks met het oog op de uitvoering van de militaire taak ter handhaving van de uit- of inwendige veiligheid noodzakelijk is.

De gezagsstructuur zoals ik die voorsta, zal uiteraard gevolgen hebben voor de voorbereiding op de rampbestrijding. Naast de burgemeester vervult ook de Commissaris der Koningin in die structuur belangrijke taken. Bij de verschillende provinciale diensten zullen ambtenaren daartoe het nodige voorbereidende werk moeten verrichten. Op het niveau van de provincie zullen bijvoorbeeld voorbereidingen moeten worden getroffen om onder buitengewone omstandigheden met een volledig bezette provinciale operationele staf en met een de Commissaris der Koningin ondersteunende beleidsstaf te kunnen optreden. Ik stel mij voor met de Commissarissen der Koningin nader overleg te plegen over de wijze waarop de aanpak van deze voorbereidende taak het meest adequaat kan worden gerealiseerd.

2.2. *Beheer*

Het beheer, dat wil zeggen de instandhouding van een apparaat, berekend op een doelmatige en doeltreffende taakuitvoering, berust bij die organen, aan wie de zorg voor de verschillende bij de rampenbestrijding betrokken

organisaties is toevertrouwd. Politie, Rode Rkuis, Korps Mobiele Colonnas, Geneeskundige en Gezondheidsdiensten, al deze organisaties zullen zich vanuit de eigen verantwoordelijkheid moeten bezighouden met een deugdelijke voorbereiding op de hun toebedeelde taken, zodat zij die in geval van een ramp adequaat kunnen vervullen.

Het zal geen betoog behoeven dat, nu de brandweer de kern van de rampbestrijdingsorganisatie wordt, de met het beheer over de brandweer belaste bestuursorganen een specifieke verantwoordelijkheid zullen dragen met betrekking tot een goede voorbereiding van de rampenbestrijdingsorganisatie als geheel. Zoals u bekend zal zijn, is met de indiening van wetsontwerp I inzake het brandweerwezen voorzien in een periode, waarin de brandweer over het gehele land regionaal georganiseerd zal zijn. Ingevolge wetsontwerp II inzake het brandweerwezen zullen het beheer en de organisatie van de brandweer bij de provincie berusten. Daardoor zal de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de taken die de brandweer in het voorbereidende zowel als het uitvoerende vlak dient te vervullen, uiteraard naar het provinciale niveau verschuiven. Ook dan zal met betrekking tot de uitvoering van de brandweertaak regionaal samengewerkt worden, zij het dat die samenwerking dan een ander, lichter, karakter heeft dan in de voorafgaande periode.

Gelet op het bovenstaande zal voor de regionale brandweercommandant een belangrijke rol zijn weggelegd met het oog op de voorbereiding op de rampenbestrijding en een doelmatige en doeltreffende taakuitvoering. Daartoe dient het ambtelijk personeel van de regio's te worden versterkt. Het ligt voor de hand hiervoor gebruik te maken van het personeel van de huidige noodwachtorganisatie. Na nader onderzoek denk ik aan een uitbreiding van 260 man voor de brandweer.

De Minister van Binnenlandse Zaken ten slotte heeft samen met zijn ambtgenoot van Defensie de zorg voor het in stand houden van het Korps Mobiele Colonnas. Bovendien zal op het nationale niveau voorwaardenscheppend op financieel, rechtspositioneel en materieel gebied worden opgetreden, zodat de verschillende diensten en organisaties hun taken naar behoren kunnen vervullen. Zo zullen rechtspositionele regelingen op centraal niveau worden vastgesteld. Voorts vragen onderwerpen als opleiding, aanschaf van materieel, het vaststellen van verbindingsprocedures bij de rampbestrijding en de bijstandsverlening om een centrale aanpak. Bovendien draagt de Minister van Binnenlandse Zaken in buitengewone omstandigheden ook verantwoordelijkheid voor de daadwerkelijke rampenbestrijding. Om die redenen zal ten departemente een adequaat ambtelijk apparaat beschikbaar moeten zijn. Een voorstel om binnen het Directoraat-Generaal voor Openbare Orde en Veiligheid een Directie Brandweer in te stellen en met die taken te belasten, is in voorbereiding en zal op korte termijn met inschakeling van de bijzondere commissie van het departement en van de betrokken ambtenaren worden uitgewerkt.

§ 3. Afzonderlijke onderwerpen, van belang voor de nieuwe opzet

In deze paragraaf worden onderwerpen aan de orde gesteld die van belang zijn voor een doelmatig en doeltreffend functioneren van de nieuwe opzet van de rampbestrijdingsorganisatie.

3.1. De hulpverleningsketen

De extra capaciteit die ter beschikking komt door uitbreiding van de brandweer met vrijwilligers en door de inschakeling van het Rode Kruis Korps, maakt het noodzakelijk voorzieningen te treffen, waardoor de samenwerking tussen de verschillende hulpverleningseenheden wordt versterkt en de extra capaciteit zo goed mogelijk wordt benut. Dit geldt ook voor de inzet van het potentieel, dat het Korps Mobiele Colonnas ter beschikking stelt. Voorts dient die extra capaciteit zo te worden ingezet en van een zodanige omvang te zijn, dat het beschikbare aantal ziekenhuisbedden optimaal kan worden gebruikt.

Het verlenen van hulp zal zich concentreren op het redden van slachtoffers op het rampterrein, de eerste behandeling, het gereedmaken voor vervoer en het transporteren naar de ziekeninrichtingen. Deze zogenaamde hulpverleningsketen is in bijlage B van deze brief geschetst. Daaruit kan worden afgeleid dat brandweer en Rode Kruis te zamen het benodigde personeel leveren voor een op elkaars specifieke taken afgestemde hulpverleningsketen, terwijl het Korps Mobiele Colonnas als zelfstandige organisatie potentieel levert voor de bemanning van de gehele keten. In beide gevallen zal het transport naar de ziekeninrichtingen, naast de mogelijkheden die de ambulance-diensten bieden, door het KMC worden verzorgd.

3.2. *Materieel*

Het materieel, dat door het Rijk aan de kringen is verstrekt, zal in kwantitatief en kwalitatief opzicht toereikend zijn voor de uitrusting van de geneeskundige en reddingseenheden en van de gewondentransporteenheden. De reddings- en geneeskundige colonnes van het Korps Mobiele Colonnas zullen voor wat betreft hun uitrusting eveneens op hun taak berekend blijven.

De uitrusting van de door het KMC in stand te houden landelijke brandweerreserve van 288 bluseenheden zal worden vernieuwd. Dit geldt ook voor de 450, landelijk inzetbare, bluseenheden die door de brandweerregio's van de organisatie bescherming bevolking zullen worden overgenomen. Deze vernieuwingen zijn ondergebracht in een tienjarenprogramma. Ik streef ernaar op zo kort mogelijke termijn dit vernieuwingsprogramma te starten door gebruik te maken van budgetombuigingen vóór de datum van opheffing van de organisatie bescherming bevolking. Eveneens zal in het nodige extra materieel worden voorzien ten behoeve van het Rode Kruis.

De uitrusting van de huidige ABC-dienst is toereikend voor het uitvoeren van taken in buitengewone omstandigheden.

3.3. *Verbindingen*

Voor gebruik door de nationale, provinciale en regionale staven zijn er in totaal 57 commandoposten aanwezig. Dit betekent, dat voor de regionale staven 45 commandoposten beschikbaar zijn.

Op regionaal niveau zullen in verband met verschillen tussen de grenzen van de kringen en de regio's verbindingstechnische aanpassingen moeten worden gerealiseerd. Bovendien is uitbreiding van de mobilfoonapparatuur ten behoeve van het Korps Mobiele Colonnas en het Rode Kruis Korps noodzakelijk. Ook zal de telecommunicatie-apparatuur van de brandweer moeten worden aangepast. De plannen zijn erop gericht daarbij zo veel mogelijk gebruik te maken van de verbindingsmiddelen, die beschikbaar komen door de opheffing van de noodwachtorganisatie en van de helft van het aantal brandweercolonnas van het Korps Mobiele Colonnas.

3.4. *Waarschuwing en verkenning*

De waarschuwingdienst vormt een belangrijk element van de rampbestrijdingsorganisatie. Tijdige waarschuwing van de bevolking kan leiden tot een aanzienlijke beperking van het aantal slachtoffers.

In buitengewone omstandigheden is een afzonderlijke organisatie noodzakelijk die tot taak heeft het verrichten van verkenningen in gebieden, waar besmetting door chemische of nucleaire verontreiniging aanwezig is of verwacht kan worden.

Het thans bestaande systeem van over het land verspreide meetposten wordt gehandhaafd. Deze posten zullen in buitengewone omstandigheden door eenheden van het Korps Mobiele Colonnas worden bemand. De aldus verkregen en geëvalueerde gegevens zullen de basis vormen voor de waarschuwing van de bevolking, die vanuit de regionale commandoposten zal geschieden.

Het zal geen betoog behoeven, dat de reeds aanwezige deskundigheid op het gebied van nucleaire of chemische verontreiniging bij milieudiensten, bij de brandweer, bij de huidige organisatie bescherming bevolking en bij bedrijven zal worden benut. Het ligt daarom in de bedoeling te komen tot de vorming van een groep deskundigen bij elke brandweerregio die in voorkomend geval kan adviseren over te treffen maatregelen alsmede de brandweerorganisatie kan ondersteunen bij het verder opbouwen van de nodige kennis. Dit is ook noodzakelijk, omdat het personeel van de hulpverlenings-eenheden goed voorbereid zal moeten zijn ten einde op verantwoorde wijze op te kunnen treden bij besmettings- en stralingsgevaar.

3.5. *De personeelsvoorziening*

De brandweer zal moeten worden uitgebreid met in totaal 10 200 man. Ik verwacht, dat het aantrekken van voldoende vrijwilligers zal slagen, omdat er een ruime belangstelling bestaat voor het sluiten van een vrijwillige verbintenis bij de brandweer. Ik teken daarbij aan, dat ik nog onderzoek of het mogelijk is een deel van de functies in de voor buitengewone omstandigheden voorziene operationele staven te bezetten met personeel, in dienst bij de rijksoverheid, de provincies of de gemeenten. Indien de resultaten van dit onderzoek positief zijn, kan met een aanzienlijk geringere uitbreiding van het aantal vrijwilligers worden volstaan. In ieder geval zal ik ter ondersteuning van de gemeenten een intensieve voorlichtings- en wervingscampagne voorbereiden en daarbij de medewerking vragen van de brandweerverenigingen.

Het thans bestaande Rode Kruis Korps zal voor de hem toegedachte taken (zie bijlage B) alsmede met het oog op de in de staven op te nemen vertegenwoordigers aanzienlijk worden uitgebreid. Het op dit moment beschikbare aantal bedraagt 12 500 personen. Daarbij gaat het Rode Kruis ervan uit, dat de opkomst van een derde deel daarvan kan worden gegarandeerd. In buitengewone omstandigheden dient het Rode Kruis een aantal beschikbaar te hebben van rond 7500 personen. Het Rode Kruis hoopt binnen een periode van ongeveer acht jaar een zodanige uitbreiding te ondergaan, dat de opkomst van dit aantal kan worden gehaald. Wil de inzet van het Rode Kruis Korps in buitengewone omstandigheden een kans van slagen hebben, dan zal van het Hoofdbestuur van het Rode Kruis, en meer dan dat, van de afdelingen van het Rode Kruis een grote inspanning worden gevraagd om belangstelling en medewerking in het land te wekken voor het vrijwillig op zich nemen van taken in het kader van de rampbestrijding. Ik vestig de aandacht erop dat, hoewel de overheid op dit vlak zeker stimulerend zal optreden, het Rode Kruis een particuliere organisatie is die, het zal duidelijk zijn, met betrekking tot deze uitbreiding geen volstrekte garanties kan geven. Bovendien is een voorwaarde voor het adequaat functioneren van de door het Rode Kruis te formeren eenheden, dat artsen en verpleegkundigen daarin belangrijke functies vervullen. De directeur-generaal van de Volksgezondheid zal trachten de landelijke artsenverenigingen ervan te overtuigen, dat een vrijwillige deelname van artsen dringend gewenst is. Indien dit streven niet in voldoende mate zou slagen, dan zal van de mogelijkheden die de bestaande wetgeving op dit terrein biedt, gebruik worden gemaakt. Over al deze zaken zal het overleg met het Rode Kruis worden voortgezet.

Het Korps Mobiele Colonne zal worden uitgebreid met 6150 man. Zoals bekend bestaat dit korps uit dienstplichtigen. Mijn ambtgenoot van Defensie verwacht, dat deze uitbreiding geen problemen zal opleveren. Ten slotte zullen vanuit instanties en organisaties op het terrein van de volksgezondheid 485 personen beschikbaar worden gesteld voor het vervullen van geneeskundige taken in de sectorcommando's en ten behoeve van de staven op regionaal, provinciaal en nationaal niveau.

Als gevolg van het door de Kamer aanvaarde uitgangspunt, dat in buitengewone omstandigheden in belangrijke mate een beroep wordt gedaan op vrijwilligers, zal het mogelijk zijn dat in de periode van invoering van de nieuwe opzet niet onmiddellijk het vereiste aantal vrijwilligers aanwezig is.

Zoals ik al in de uitgebreide commissievergadering heb toegezegd, acht ik het in die periode waarin de werving en de opleiding van vrijwilligers haar beslag zullen moeten krijgen, noodzakelijk de noodwachtplicht te handhaven. Een regeling daarvoor wordt thans nader uitgewerkt, waarbij de inlijving van noodwachtplichtigen zal geschieden door het bevoegd gezag van de brandweerregio. Degenen die een vrijwillige verbintenis bij de noodwacht zijn aangegaan, zullen in de gelegenheid worden gesteld een dergelijke verbintenis ook aan te gaan in de nieuwe opzet bij de brandweer of het Rode Kruis Korps.

Op een tweetal aspecten, de vrijwilligers betreffende, zij hier nog gewezen. Voor allen die in de toekomst bij het verlenen van hulp zullen zijn betrokken, zullen bij of krachtens de wet gelijklopende voorzieningen in geval van ziekte, ongeval, invaliditeit of overlijden worden getroffen, met uitzondering uiteraard van het personeel van het KMC op wie immers de militaire regelingen van toepassing zijn. Ten slotte heeft mijn ambtgenoot van Defensie zich bereid verklaard in de toekomst, evenals nu, de mogelijkheden voor individuele mobilisatievrijstelling met welwillendheid te bezien voor hen die beroepsmatig of vrijwillig taken verrichten in het kader van de rampenbestrijding en de hulpverlening.

§ 4. De gevolgen voor het noodwachtpersoneel

Tijdens de behandeling door de vaste Commissie voor de Civiele Verdediging van mijn brief van 14 mei 1980 is van verschillende zijden naar voren gebracht, dat de uiterste zorgvuldigheid moet worden betracht, waar het gaat om de belangen van het bij de reorganisatie betrokken noodwachtpersoneel. Met de Kamer ben ik van oordeel, dat aan hun belangen de uiterste zorg moet worden besteed. Tegen de achtergrond van de door de Kamer aanvaarde motie-Wisselink is dan ook nader onderzoek gedaan naar de vraag, hoe voor met name het beroepspersoneel van de noodwachten de gevolgen van de reorganisatie moeten worden opgevangen.

Bij dit nader onderzoek heeft voorop gestaan het uitgangspunt dat, vooruitlopend op de formele invoering van de nieuwe organisatie, functies bij hulpverleningsorganisaties die hetzij door uitbreiding hetzij anderszins vrijkomen, indien mogelijk, door noodwachttambtenaren dienen te worden vervuld. Daartoe is het noodzakelijk, dat op de kortst mogelijke termijn vastgesteld wordt welke uitbreidingsfuncties bij de regionale brandweren nu of in de toekomst voor financiële steun van het Rijk in aanmerking komen. Binnenkort zal ik daartoe de nodige stappen ondernemen en dit aan de besturen van de brandweerregio's laten weten. Op deze wijze zal het in goed overleg tussen de regio- en de kringbesturen mogelijk zijn dat, waar zulks mogelijk is, ambtelijk noodwachtpersoneel reeds nu kan overgaan, uiteraard met inachtneming van opleiding en ervaring van de betrokkenen en van de voor de functie geldende vereisten. Daarnaast zal in overleg met het betrokken personeel een inventarisatie worden opgesteld van de bij invoering van de nieuwe organisatiestructuur beschikbare functies en van degenen voor wie daarin een plaats kan worden gevonden. Ik zal de Commissarissen der Koningin vragen deze activiteiten in stimulerend en coördinerend opzicht te begeleiden.

Ik ga ervan uit dat deze activiteiten reeds nu van start kunnen gaan vooruitlopend op een wettelijke regeling, die de volgende procedure in het leven zal roepen:

- voor elk der noodwachtgebieden worden voorbereidingscommissies ingesteld. De commissies doen voorstellen aan de hierna te noemen begeleidingscommissie over de inpassing van noodwachttambtenaren, die op het tijdstip van de formele invoering van de nieuwe organisatie nog werkzaam zijn in de noodwachtorganisatie;
- een begeleidingscommissie, waarvan de leden door mij worden benoemd, wordt ingesteld. De commissie coördineert het werk tussen de voorbereidingscommissies en beoordeelt de voorstellen van die commissies. De uitspraak van de begeleidingscommissie is bindend;

— een afzonderlijke beroepscommissie wordt ingesteld waarbij men tegen genomen besluiten in beroep kan komen. De in de Ambtenarenwet 1929 geregelde beroepsvoorzieningen blijven van kracht.

Een deel van het personeel zal op deze wijze overgaan in dezelfde functies als die waarin het thans werkzaam is. Sommigen zullen functies kunnen vervullen in de nieuwe organisatie na enige bijscholing. Deze categorieën zullen overgaan met behoud van het ambtelijk inkomen, dat genoten werd op het tijdstip van overgang. Voor hen, voor wie geen functie in de nieuwe organisatie kan worden gevonden zal eerst een oplossing worden gezocht door een actief bemiddelingsbeleid en het behulpzaam zijn bij bi- en omscholing. Degenen aan wie op geen van de genoemde manieren een hen passende functie kan worden geboden, zullen op grond van een daartoe te treffen wettelijke regeling door het bevoegd gezag eervol worden ontslagen. Hun zal wachtgeld worden toegekend op de voet van het Rijkswachtgeldbesluit. De uitbetaling van dit wachtgeld en de uitvoering van overige rechtspositionele voorzieningen zullen door het Rijk worden verzorgd.

Degenen die op het tijdstip van de opheffing van de noodwachtorganisatie 55 jaar en ouder zijn zal desgewenst en onder toekenning van wachtgeld eervol ontslag worden verleend.

Bovengenoemde regelingen zullen ongetwijfeld in individuele gevallen tot vragen van noodwachtambtenaren aanleiding geven. Op 13 oktober 1980 heb ik dan ook toegezegd al het nodige te doen met het oog op een goede voorlichting aan het personeel. Op mijn departement heb ik daarmee speciaal een ambtenaar van de Stafafdeling Voorlichting belast.

Uiteraard zal ik over de hierboven uiteengezette beleidsvoornemens in nauw overleg blijven met de vakorganisaties.

§ 5. Overgang van onroerend goed, materieel en saldi

De opheffing van de BB-kringen brengt ten aanzien van de overgang van onroerend goed, materieel en saldi een aantal problemen met zich mee. Over hetgeen in de brief van 14 mei 1980 daarover is opgemerkt, heeft op mijn departement een nadere bezinning plaatsgevonden, die tot de volgende conclusies heeft geleid.

Ten aanzien van het materieel, dat eigendom is van het Rijk maar door de BB-kringen wordt gebruikt, zijn er voor wat betreft de overdracht geen bijzondere problemen. Nadat zal zijn geïnventariseerd, welk deel daarvan daarvoor geschikt is, zal dit door het Rijk over de regio's worden verdeeld en aan hen in onderhoud en beheer worden gegeven. De provinciale commandoposten zullen in eigendom en beheer blijven bij de provincies. De kringcommandoposten behoeven een nadere toelichting. Deze posten, uitsluitend bestemd voor gebruik ten behoeve van de openbare dienst, zullen door het Rijk tegen boekwaarde in eigendom worden overgenomen en aan de regio's ter beschikking worden gesteld; zij zijn immers van landelijke betekenis vanwege het op die commandoposten geconcentreerde communicatiesysteem.

Voor wat betreft het overige onroerend goed en materieel, in eigendom bij de kringen, en de na liquidatie van de kringen resterende saldi komt het vraagstuk, kort samengevat, hierop neer: de uitgangspositie van de kringen is op het tijdstip van liquidatie zeer verschillend. De vraag rijst derhalve, op welke wijze op korte termijn en met zo gering mogelijke kosten de kringen kunnen worden geliquideerd en de brandweerregio's in een gelijkwaardige uitgangspositie voor hun nieuwe taak kunnen worden gebracht. Dit kan worden bereikt door geen verplichte overdracht van kringeigendommen naar het Rijk of naar de brandweerregio's voor te schrijven. De kringen zullen, onder goedkeuring van gedeputeerde staten, zelf met de liquidatie worden belast. Het kringmaterieel wordt door het Rijk aangekocht en over de regio's verdeeld, dan wel vervalt aan de van de kring deel uitmakende gemeenten. Onroerend goed zal aan de regio's dienen te worden aangeboden. Indien de regio's niet tot aankoop overgaan, vervalt dit aan de desbetreffende ge-

meenten. Voor deze oplossing zal een wettelijke regeling noodzakelijk zijn, in dier voege dat een voorkeursrecht voor de brandweerregio's zal worden gecreëerd.

Ten aanzien van de saldi, die na liquidatie van de kringen overblijven, geldt mijn standpunt, zoals neergelegd in de brief van 14 mei 1980, ook na nader onderzoek onverkort.

§ 6. De gevolgen voor de wetgeving

6.1. Algemeen

Het ligt in het voornemen eind 1982 een samenhangend geheel van wetsontwerpen, dat betrekking heeft op de opheffing van de huidige organisatiebescherming bevolking, de noodzakelijke overgangsmaatregelen en op de invoering van de nieuwe organisatiestructuur, bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal in te dienen. Ook zal een groot aantal bijzondere wetten, waarin de bescherming bevolking voorkomt, op in de meeste gevallen ondergeschikte punten moeten worden gewijzigd. Op mijn departement wordt thans met voortvarendheid de wetgevende arbeid verder aangepakt; voor wat betreft een aantal onderwerpen zijn concepten gereed of in voorbereiding. Het tijdstip van indiening heeft uiteraard tot gevolg, dat de volksvertegenwoordiging zich haar verantwoordelijkheid als medewetgever bewust zal moeten zijn ten einde het mogelijk te maken, dat de formele invoering van de nieuwe organisatiestructuur in 1984 kan plaatsvinden. Ik ga er daarbij van uit, dat bij gelegenheid van de indiening van de desbetreffende wetsontwerpen tussen Regering en Staten-Generaal afspraken kunnen worden gemaakt niet alleen over de prioriteit, die aan dit wetgevingspakket moet worden gegeven, maar ook over de wijze van behandeling daarvan.

Naast de indiening van wetsontwerpen zal het noodzakelijk zijn de totstandkoming te bevorderen van een op de nieuwe situatie toegesneden Besluit Rode Kruis en zal door mijn ambtgenoot van Defensie en mij een nieuwe KMC-beschikking moeten worden vastgesteld.

6.2. Wetsontwerpen

In aansluiting op de bevoegdhedenstructuur, zoals die is neergelegd in het ontwerp van een Rampenwet, zal een wetsontwerp, houdende wijziging daarvan, worden ingediend. In een afzonderlijk hoofdstuk van die wet zullen bijzondere bepalingen worden opgenomen met betrekking tot de rampenbestrijding in buitengewone omstandigheden. De bevoegdheden, zoals ik die in paragraaf 2 van deze brief heb aangegeven, zullen daarin hun plaats vinden. Inzake de voorbereiding op de rampenbestrijding in buitengewone omstandigheden zullen aanvullende regels worden opgenomen. Het houden van gezamenlijke oefeningen zal door de Commissaris der Koningin verplicht kunnen worden gesteld, indien deze naar zijn oordeel in onvoldoende mate worden gehouden.

Met het oog op nieuwe, door de brandweer te vervullen taken, zal een wetsontwerp tot wijziging van de ontwerpen I en II van een Brandweerwet worden ingediend. Omdat de brandweer ook onder buitengewone omstandigheden zal fungeren als de kern van de rampenbestrijdingsorganisatie, zal de in die ontwerpen neergelegde regeling van de taak van de brandweer en, voor zover het ontwerp I betreft, van de inhoud van door gemeenten aan te gane gemeenschappelijke regelingen worden aangepast. Zo zal de inhoud van een gemeenschappelijke regeling, houdende instelling van een brandweerregio, mede moeten omvatten:

- de voorbereiding van de organisatie voor het optreden in buitengewone omstandigheden;
- het in stand houden van een commando;
- het evalueren van gegevens ten behoeve van waarschuwing en alarmering van de bevolking.

Eveneens zullen de taken van de Inspectie van de Brandweerwezen en van de Brandweerraad worden aangepast aan de nieuwe opzet.

Voor wat betreft de bovengenoemde wetsontwerpen tot wijziging van de Rampenwet en de Brandweerwet (I en II) ga ik er voorshands van uit, dat de behandeling van het ontwerp van een Rampenwet en de ontwerpen I en II van een nieuwe Brandweerwet voor 1 januari 1983 zal zijn afgerond. Ik acht het van het grootste belang en hoop dat de beide Kamers der Staten-Generaal daaraan zullen willen meewerken, dat de door mij beoogde regeling van de brandweer en de rampbestrijding in vreedetijd zo snel mogelijk tot stand wordt gebracht, juist met het oog op een zo efficiënt en zo snel mogelijke invoering van een geïntegreerde organisatie voor zowel vredes- als buitengewone omstandigheden. Mocht de behandeling van deze wetsontwerpen onverhoopt niet vóór 1 januari 1983 zijn afgerond, dan zal overwogen worden in plaats van wetsontwerpen tot wijziging van deze wetten nota's van wijziging in te dienen.

Voorts zal een wetsontwerp worden ingediend, dat betrekking heeft op het ter beschikking stellen van financiële middelen aan de brandweerregio's. Mijn voorkeur gaat – de voor- en nadelen wegend – daarbij uit naar een regeling die voorziet in kostendekkende doeluitkeringen aan de desbetreffende regio's. Getoetst aan de overwegingen in de Decentralisatienota, acht ik deze afwijking van het decentralisatiebeginsel verantwoord en te verdedigen, nu het hier betreft een landelijk geheel van voorzieningen die, bestemd voor zeer specifieke doeleinden, deugdelijk op elkaar moeten zijn afgestemd. Bovendien heb ik in de overwegingen betrokken, dat de centrale overheid in buitengewone omstandigheden voor een belangrijk deel medeverantwoordelijkheid draagt voor een adequate rampenbestrijding. Mijn voornemen om de noodwachtplicht voorlopig te handhaven zal leiden tot indiening van een wetsontwerp tot regeling daarvan. Daarnaast zal een wettelijke regeling worden ontworpen terzake van aanspraken bij ziekte, ongeval, invaliditeit of overlijden.

Ten aanzien van de voor de overgang benodigde wetgeving merk ik op dat wetsontwerpen zullen worden ingediend tot regeling van de voorstellen, neergelegd in de paragrafen 4 en 5 van deze brief.

Ten slotte merk ik op dat de Wet bescherming bevolking, de Wet op de noodwachten en de Wet bijdragen bescherming bevolking en verplaatsing bevolking zullen worden ingetrokken.

6.3. *Besluit Rode Kruis*

Een ambtelijk concept van een herzien Besluit Rode Kruis is gereed. Over dit concept is overleg gaande met mijn betrokken ambtgenoten alsmede met het hoofdbestuur van het Rode Kruis. De hoofdlijnen van het concept zijn de volgende.

De taken van het Rode Kruis zijn met het oog op een duidelijke afbakening expliciet opgesomd:

- hulpverlening op het rampterrein;
- vervoer naar de verzamelplaatsen gewonden;
- inrichting en organisatie van de verzamelplaatsen gewonden, de triage en behandeling van gewonden daaronder begrepen.

In het herziene besluit zal aan de hulpverlening ten behoeve van de burgerbevolking een primair karakter worden toegekend; alle overige taken, tot het vervullen waarvan het Rode Kruis geroepen kan worden – onder meer ten behoeve van de krijgsmacht – blijven gehandhaafd. Het Rode Kruis krijgt de plicht om met name bij de voorbereiding, de opleiding en de oefening, de samenwerking met andere hulpverleningsorganisaties te bevorderen. In buitengewone omstandigheden wordt over de terbeschikkingstelling van het Rode Kruis Korps op verzoek van de burgemeester beslist op het provinciale niveau. Hoewel ook het thans van kracht zijnde Besluit Rode Kruis een bepaling van gelijke strekking kent, wil ik er toch op wijzen dat het Rode Kruis bij het verrichten van hulpverleningstaken de aanwijzingen van het bevoegd gezag, onder welks bevel het staat, in acht dient te nemen.

6.4. KMC-beschikking

Een ambtelijk concept voor een door mijn ambtgenoot van Defensie en mij vast te stellen herziene KMC-beschikking is gereed. Over het concept is thans met mijn ambtgenoot overleg gaande.

Is in de huidige opzet het Korps Mobiele Colonne als geheel nationaal inzetbaar reserve-potentieel, in de nieuwe organisatiestructuur is aan dit Korps in belangrijke mate de rol van een eerstelijnsorganisatie toegedacht. Dit gewijzigde uitgangspunt heeft uiteraard gevolgen voor de inhoud van een nieuwe beschikking. De taken van het KMC zijn geherformuleerd:

- redding en eerste hulpverlening;
- geneeskundige verzorging en begeleiding;
- gewondentransport;
- brandbestrijding;
- verkenning en ontsmetting op het gebied van radioactieve en chemische besmetting;
- nooddrinkwatervoorziening.

De regeling inzake het beheer over het Korps Mobiele Colonne is herzien. Met als uitgangspunt dat het KMC dienstbaar is aan organen van binnenlands bestuur, voorziet het concept in een regeling, die recht doet aan de verantwoordelijkheid van de drie betrokken bewindslieden, te weten die van Binnenlandse Zaken, van Defensie en van Volksgezondheid en Milieuhygiëne.

De beslissing over de terbeschikkingstelling van onderdelen van het KMC, belast met eerstelijns taken, zal geschieden door de Commissaris der Koningin, met dien verstande dat de commandant van het Korps Mobiele Colonne de operationele beslissing neemt. De beslissing over de terbeschikkingstelling van onderdelen die zijn bestemd voor het vervullen van landelijke taken, zal door de Minister van Binnenlandse Zaken worden genomen.

§ 7. Financiële aspecten

7.1. Algemeen

De zeer zorgelijke financieel-economische situatie, waarin ons land zich thans bevindt, heeft een aantal ombuigingen in de rijksbegroting voor de jaren 1981 en 1982 voor wat betreft het aandeel daarin van de civiele verdediging noodzakelijk gemaakt. Het kabinet heeft gemeend dit, mede gelet op de aanzienlijke ombuigingen die in de overige sectoren van de rijksbegroting zijn of worden gerealiseerd, voor haar verantwoordelijkheid te kunnen en te moeten nemen. Dit heeft tot gevolg, dat voor de periode 1980 tot en met 1999, op basis van ongewijzigd beleid zoals dat in de meerjarenprognoses, genoemd in de Miljoenennota 1981, is vermeld, in het totaal voor de bescherming van de bevolking beschikbaar is een bedrag van ongeveer 3 miljard gulden. Dit bedrag – en alle overige hierna vermelde – is om vergelijking te vereenvoudigen omgerekend naar het kostenpeil 1980.

7.2. 1980–1983

In deze periode zal een uiterste inspanning moeten worden geleverd om zoveel mogelijk financiële middelen vrij te maken voor het treffen van maatregelen met het oog op de opbouw van de nieuwe organisatie. Onder de gegeven omstandigheden acht ik het absoluut noodzakelijk, dat regering en parlement gezamenlijk een noodvoorziening treffen ten einde te bewerkstelligen, dat de beperkte beschikbare financiële middelen in deze periode zo rechtvaardig en zo efficiënt mogelijk worden verdeeld. Daartoe zal op zeer korte termijn een wetsontwerp worden ingediend, waarin voor deze periode een bijzondere, van de Wet Bijdragen bescherming bevolking afwijkende, financiële regeling zal worden neergelegd.

7.3. 1984–1999

Voor deze periode is met inachtneming van het onder 7.1 van deze paragraaf gestelde een totaalbedrag beschikbaar van 2390 mln. gulden. In bijlage C van deze brief treft u globaal een overzicht aan, waarin de geraamde bedragen, noodzakelijk voor het effectueren van de plannen, nader zijn gespecificeerd. De ramingen zijn in hoofdgroepen verdeeld naar de instanties, die voor de hun toegedachte taken over de middelen moeten beschikken. In de ramingen is rekening gehouden met het handhaven gedurende een aantal jaren van de noodwachtplicht alsmede met de te verwachten kosten, die voortvloeien uit het feit dat een aantal ambtenaren van de huidige noodwachtorganisatie met wachtgeld zal gaan. Ook zijn bedragen uitgetrokken die betrekking hebben op bijdragen aan het Departement van Volksgezondheid en Milieuhygiëne en aan het Rode Kruis in verband met noodzakelijk geachte personeelsuitbreidingen.

Het totaal geraamde bedrag over deze periode bedroeg oorspronkelijk 2550 mln. gulden, hetgeen een aanmerkelijke overschrijding van het beschikbare budget inhield. Gesteld voor de vraag op welke posten eventueel tot verlaging zou kunnen worden overgegaan, ben ik tot de conclusie gekomen, dat het met name niet verantwoord is de middelen, bestemd voor investeringen, verder aan te tasten. Dit zou een onaanvaardbare vermindering van de toekomstige rampenbestrijdingsorganisatie betekenen. Omdat ook in de personele sector nauwelijks op aanvaardbare wijze verregaande besparingen zijn te bereiken, heb ik in de u voorgelegde raming aanvaard, dat het budget voor openbare schuilgelegenheid is verlaagd tot een bedrag van 400 mln. gulden. De overweging die daarbij doorslaggevend is geweest is het feit, dat alsdan een bedrag resteert, waarmee de doelstelling van het beleid zoals ik dat in mijn brief van 14 mei 1980 uiteengezet heb, nog op redelijke wijze kan worden gehandhaafd, nl. het inlopen van de op dit terrein ontstane tekorten.

Zoals blijkt, overschrijdt de in de bijlage opgenomen kostenraming van 2428 mln. gulden het beschikbare budget ook in die opstelling nog met een bedrag van ongeveer 2,5 mln. gulden per jaar. Dit acht ik aanvaardbaar. Ik ben van oordeel, dat een aantal daarvoor in aanmerking komende voorzieningen gericht op de opbouw van de nieuwe organisatiestructuur, al in de jaren 1981 tot en met 1983 zal moeten worden gefinancierd (o.a. wervings- en opleidingskosten en de aanschaf van materieel voor brandweer, Rode Kruis en KMC). De daarvoor benodigde middelen zullen in ieder geval kunnen worden gevonden door de hierboven aanvaarde verlaging van het budget voor openbare schuilgelegenheden structureel door te laten werken naar de jaren '81 en volgende alsmede door het ombuigen van de geldstroom van de BB-kringen naar de brandweerregio's, zoals aangegeven onder 7.2 van deze paragraaf.

§ 8. Planning van de te treffen maatregelen

Het voorgaande betekent naar mijn oordeel voor de komende periode de klemmende noodzaak om zoveel mogelijk activiteiten, gericht op de opbouw van de nieuwe organisatiestructuur met voortvarendheid aan te pakken. Ik noem de volgende:

Brandweer

- opleiding van staven
- aanschaf nieuw materieel
- werving van brandweerpersoneel
- voorlichting

Rode Kruis

- administratieve ondersteuning van de werkzaamheden in het kader van de reorganisatie
- opleiding kader
- ondersteuning werving vrijwilligers
- voorlichting

Korps Mobiele Colonne

- aanschaf opleidingsmaterieel
- vervanging verouderd voertuigenbestand
- aanschaf overig materieel

Geneeskundige en Gezondheidsdiensten

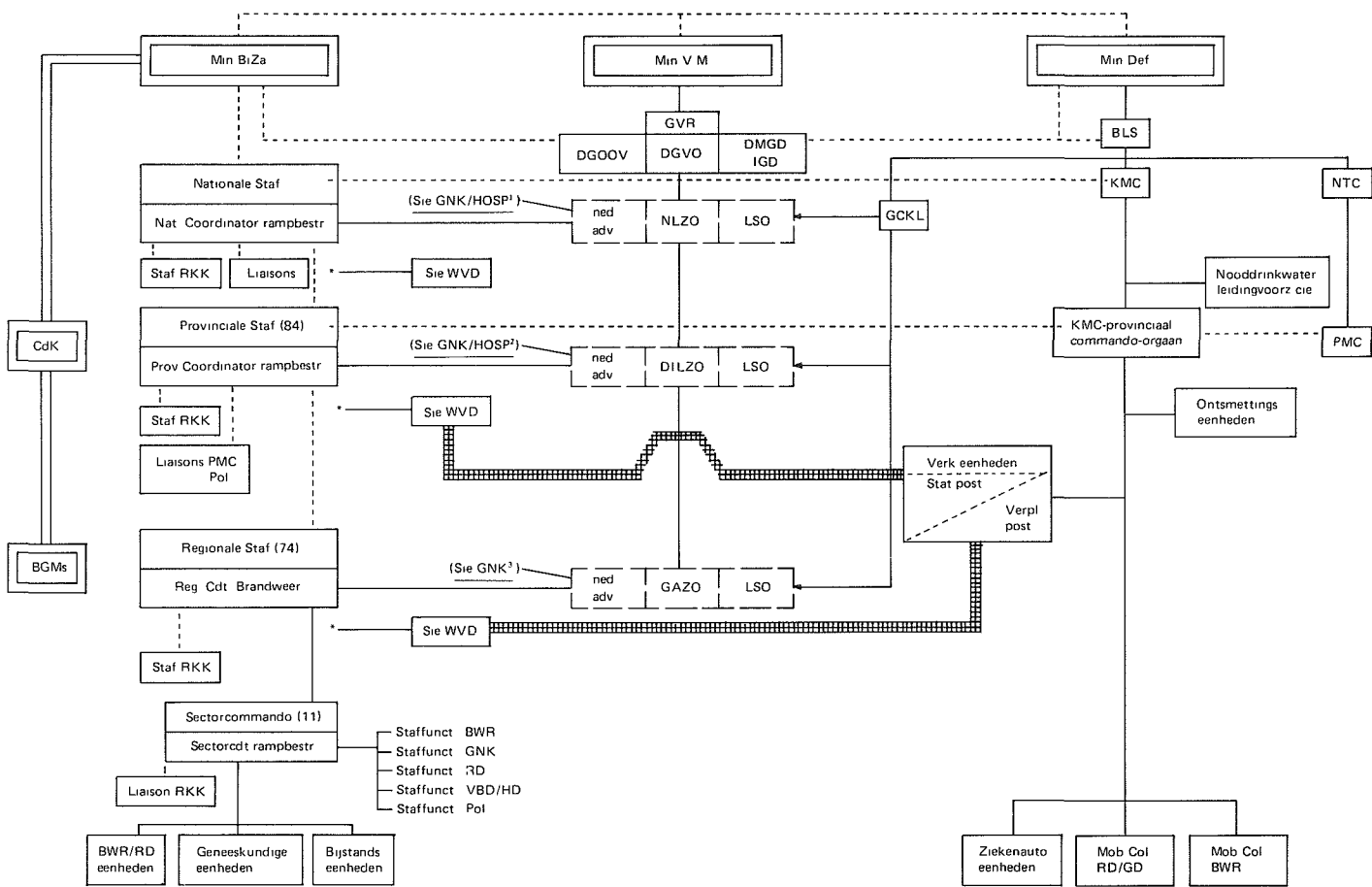
- regionale coördinatie bij opbouw van de geneeskundige organisatie
- ondersteuning en bewaking van werving, opleiding en oefening
- opleiding staffunctionarissen
- voorlichting

Mijn beleid is erop gericht om met inachtneming van de ter beschikking staande financiële middelen voorrang te geven aan de aanschaffing van materieel. Bovengenoemde maatregelen zullen ertoe leiden, dat de nieuwe organisatiestructuur gaandeweg vanaf 1981 wordt opgebouwd. Van al degenen in het land die rechtstreeks bij deze reorganisatie zijn betrokken, zal dan echter het nodige worden gevergd. Het is mij bekend dat velen, werkzaam bij verschillende hulpverleningsorganisaties, bereid en in staat zijn om daaraan hun medewerking te verlenen; ik verwijs daarbij met instemming naar initiatieven, zoals die door de Commissaris der Koningin in de provincie Utrecht worden ontwikkeld.

De formele invoering van de nieuwe organisatiestructuur kan eerst van start gaan, nadat de noodzakelijke wettelijke regelingen, zoals aangegeven in paragraaf 6 van deze brief, van kracht zijn geworden. Vanaf dat moment zal de nieuwe structuur in een periode van ongeveer acht jaar verder worden uitgebouwd. In die periode zullen het Korps Mobiele Colonne, de brandweer, het Rode Kruis, en de organisaties, belast met de zorg voor de volksgezondheid, in goede onderlinge afstemming naar de nieuwe opzet moeten toegroeien. Daarbij spelen naast de noodzaak een aantal uitgaven uit budgettaire overwegingen te spreiden over een reeks van jaren, een aantal factoren een rol, zoals het verdere verloop van de werving en de opleiding van vrijwilligers en de mate waarin het nu beschikbare personeel behoefte zal hebben aan aanvullende opleiding. Ten einde de formele invoering te versnellen denk ik wel aan voorbereidende maatregelen, zoals de inventarisatie van de bij de kringen aanwezige rijkseigendommen, het nagaan van de boekwaarde van de kringcommandoposten, het stimuleren van daarmee verband houdende activiteiten van de kringen, en de inventarisatie van functies waarin noodwachtpersoneel kan worden geplaatst.

Gegeven de hoofdlijnen, zoals aangegeven in mijn brief van 14 mei 1980, en de nadere uitwerking die ik in deze brief heb gegeven, ga ik ervan uit, dat de Kamer instemt met de hiervoor geschetste weg waarlangs ik de opbouw van de nieuwe organisatiestructuur wil realiseren. Het is in het belang van de bescherming van de bevolking, dat deze opbouw op zo kort mogelijke termijn kan geschieden. Het is daarom, dat ik graag de medewerking van de volksvertegenwoordiging, met name voor wat betreft de wetgevende maatregelen, en van alle bij de reorganisatie betrokkenen daarbij inroep.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
H. Wiegel

* De staf beschikt verder over
 Sie O en I
 Sie VBD
 Sie Logistiek
 Huishoudelijke dienst

** Kan uitsluitend als informatielijn worden
 gezien indien de commandanten van de
 verkenningseenheden in de regionale
 commandoposten worden ondergebracht

AFKORTINGEN

BiZa Binnenlandse Zaken
 BLS Bevelhebber Landstrijdkrachten
 BWR Brandweer
 COGA Coördinatie Orgaan Geneeskundige Aangelegenheden
 DGOOV Directeur Generaal Openbare Orde en Veiligheid
 DGVO Directeur-Generaal Volksgezondheid
 Def Defensie
 DILZO Districtsleider Ziekenhuis-organisatie
 DMGD Directeur Militair Geneeskundige Dienst

LEGENDA
 — Bestuurlijke lijn
 Hierarchieke verhouding
 — Operationele lijn
 - - - Contactlijn
 [] Informatielijn

GAZO Groepsaris Ziekenhuis-organisatie
 GCKL Geneeskundig Commando Kon Landmacht
 GNK Geneeskundige
 GVR Geneeskundige Verdedigingsraad
 IODKL Inspecteur Geneeskundige Dienst Kon Landmacht
 KMC Korps Mobiele Colonnies
 LSO Liaison Officier

¹ vormt tevens ctr-COGA
 Hfd Sie GNK/HOSP is ged adv van BiZa
² vormt tevens distr COGA
 Hfd Sie GNK/HOSP is DILZO (dubbelfunctie)
³ vormt tevens gps-COGA
 Hfd Sie GNK is medisch adviseur

NLZO Nationaal leider Ziekenhuis organisatie
 NTC Nationaal Territoriaal Commandant
 PMC Provinciaal Militair Commandant
 Pol Politie
 RD Redding
 RKK Rode Kruis Korps
 VBD/HD Verbindingen/Huishoudelijke Dienst
 V M Volksgezondheid en Milieuhygiene
 WVD Waarschuwing en Verkenningdienst

Regionale Staf

De regionale staf staat als uitvoerend orgaan ter beschikking van de regionaal commandant brandweer. De staf bestaat uit functionarissen van de brandweer en de districtsgezondheidsdiensten en uit vertegenwoordigers van de politie, het Rode Kruis en het Geneeskundig Commando Koninklijke Landmacht. Tevens worden functies daarin bezet door ambtelijk personeel.

Provinciale Staf

De provinciaal coördinator rampbestrijding wordt terzijde gestaan door een provinciale staf. Deze staf zal taken krijgen op het gebied van de waarschuwing en alarmering van de bevolking, van de bijstandsverlening en het regelen van het vervoer van burgerslachtoffers naar de ziekeninrichtingen. De staf bestaat uit functionarissen van de brandweer en de districtsgezondheidsdiensten en uit vertegenwoordigers van de politie, het Rode Kruis, het Geneeskundig Commando Koninklijke Landmacht en de Provinciaal Militair Commandant. Tevens worden functies daarin bezet door ambtelijk personeel.

Nationale Staf

De nationaal coördinator rampbestrijding wordt terzijde gestaan door een nationale staf. Deze staf zal taken krijgen op het gebied van de waarschuwing en alarmering van de bevolking, van de bijstandsverlening en het regelen van het vervoer van burgerslachtoffers naar de ziekeninrichtingen. Deze staf is analoog samengesteld aan het huidige nationaal commando BB. Tevens zijn vertegenwoordigers opgenomen van de politie en van het Rode Kruis, terwijl ook een technisch adviseur voor de nooddrinkwatervoorziening is toegevoegd.

De op de *vindplaatsen* aangetroffen slachtoffers worden, nadat zij zijn gered, naar een veilige plaats, het z.g. gewondennest afgevoerd. Daar wordt eerste hulp verleend en geschiedt een eerste triage. Vanaf de gewondennesten worden de slachtoffers vervoerd naar de *Verzamelplaats Gewonden* (VG), waar verdere triage en medische behandeling plaatsvindt en de afvoer-urgentie naar de ziekeninrichtingen wordt bepaald. Het laatste deel van de hulpverleningsketen wordt gevormd door het transport naar de ziekeninrichting.

Opzet van de hulpverleningsketen (zie schema)

1. Brandweer en Rode Kruis verrichten hun werkzaamheden in de keten van vindplaats gewonden tot en met de verzamelplaats gewonden.

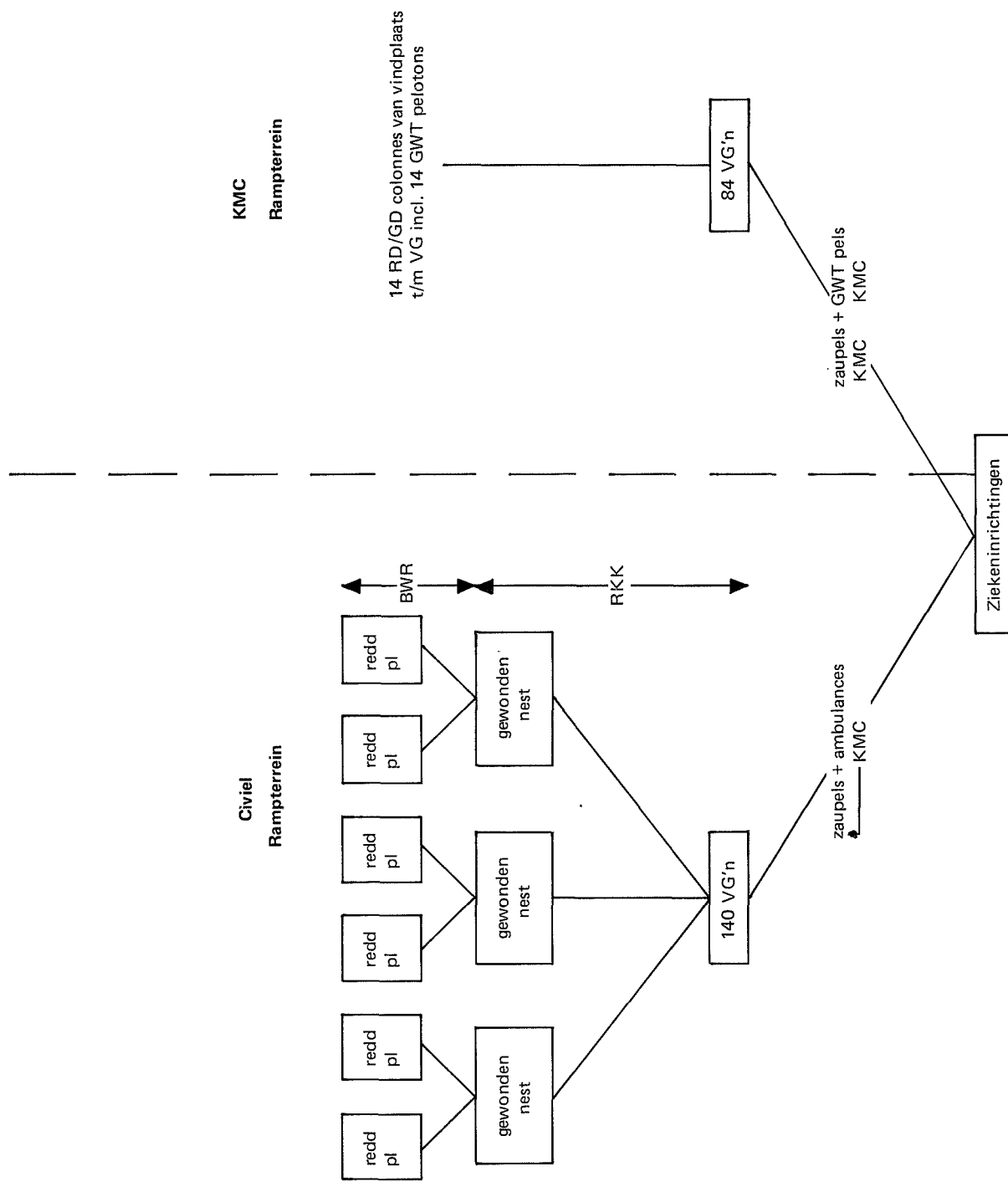
De brandweer levert per VG een reddingspeloton, bestaande uit 49 man. Behalve een ondersteunings-/pioniersgroep en de pelotonsleiding bevat een peloton 6 reddingsploegen, elk bestaande uit 4 man. De capaciteit van een reddingspeloton is 24 gewonden per uur, hetgeen aansluit op de behandelcapaciteit in de VG.

Het Rode Kruis bemant de gewondennesten, waarheen de brandweer de gewonden afvoert. Het Rode Kruis draagt tevens de zorg voor het transport van de gewonden van de gewondennesten naar de VG, alsmede voor de bemanning van de VG. Het personele aandeel van het Rode Kruis in dit deel van de hulpverleningsketen bedraagt 41 man.

De brandweer en het Rode Kruis leveren een zodanig potentieel dat 140 VG'n kunnen worden ingezet.

Het transport naar de ziekeninrichtingen zal behalve door de ambulance-diensten worden verzorgd door 19 nog te formeren pelotons à 36 ziekenauto's van het Korps Mobiele Colonne met een vervoercapaciteit van 4 gewonden. Deze pelotons zullen over het land worden verspreid.

2. Het Korps Mobiele Colonne levert een zodanig reddings- en geneeskundig potentieel, dat geheel zelfstandig nog eens 84 Verzamelplaatsen Gewonden worden geformeerd. Voorts draagt het KMC zorg voor het daarbij behorende transport naar de ziekeninrichtingen. Het KMC zal daartoe worden georganiseerd in 14 colonnes.

FINANCIERING

In mln. guldens	Totaal bedrag 84/99
Personele en materiele kosten	
Ministerie van Binnenlandse Zaken	280,0
Investerings materieel Brandweerregio's, andere hulpverleningsorganisaties en KMC	285,0
Wachtgelduitkeringen	110,0
Omscholing en herplaatsing wachtgelden	2,0
Rechtspositionele voorzieningen (bij ziekte, ongeval, opleiding en oefening)	9,6
Liquidatie BB-kringen (eenmalig)	17,0
Aandeel Ministerie van Defensie (KMC) en Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne (basisgezondheidsdiensten)	581,3
Rode Kruis (personele en materiele kosten alsmede investerings)	40,0
Provincies (personele en materiele kosten)	35,6
Brandweerregio's (beroepspersoneel en materiele exploitatiekosten)	400,0
Uitbreiding Brandweer met vrijwilligers	137,9
Opleiding en oefening	130,0
Schuilgelegenheid (incl exploitatiekosten)	400,0
Totaal	2428,4